T004 A HÀM IV 169-Kinh Câu Lâu Sấu Vô Tránh-Phẩm Căn Bổn Phân Biệt

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

169. KINH CAÂU-LAÂU-SAÁU VOÂ TRAÙNH1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi Baø-kì-saáu2, ôû Kieám-ma-saét-ñaøm, moät ñoâ aáp cuûa Caâu- laâu3. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo raèng: “Nay Ta seõ noùi phaùp cho caùc ngöôi nghe. Phaùp aáy vi dieäu ôû phaàn ñaàu, vi dieäu ôû quaûng giöõa vaø ñoaïn cuoái cuõng vi dieäu, coù nghóa, coù vaên, ñaày ñuû thanh tònh, hieån hieän phaïm haïnh, goïi laø kinh ‘Phaân bieät voâ traùnh’. Caùc ngöôi haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ”. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo vaâng lôøi, laéng nghe. Phaät daïy: “Ñöøng neân mong caàu duïc laïc4, laø nghieäp voâ cuøng heøn haï5, laø haïnh cuûa phaøm phu. Cuõng ñöøng mong caàu töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng phaûi Thaùnh haïnh, khoâng töông öng vôùi nghóa6. Xa lìa hai cöïc ñoan naøy thì coù trung ñaïo, taùc thaønh con maét, taùc thaønh trí töï taïi, taùc thaønh ñònh, ñöa ñeán trí, ñöa ñeán giaùc ngoä, ñöa ñeán Nieát-baøn, coù taùn thaùn vaø chæ trích, coù söï khoâng taùn thaùn vaø khoâng chæ trích maø noùi phaùp, quyeát ñònh ñuùng möùc7 vaø sau khi ñaõ bieát quyeát ñònh, thöôøng tuøy caàu söï laïc naøo ñaõ coù beân trong. Ñöøng noùi lôøi aùm chæ8, cuõng ñöøng ñoái maët khen ngôïi; noùi vöøa phaûi chöù ñöøng quaù giôùi haïn9; tuøy theo phong tuïc ñòa phöông10, ñöøng noùi thò, ñöøng noùi phi. Ñoù laø nhöõng vaán ñeà cuûa kinh ‘Phaân bieät voâ traùnh’. “‘Ñöøng neân mong caàu duïc laïc, laø nghieäp voâ cuøng heøn haï, laø haïnh cuûa phaøm phu. Cuõng ñöøng mong caàu töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng töông öng vôùi cöùu caùnh’. Vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân naøo? ÔÛ ñaây, ‘Ñöøng neân mong caàu duïc laïc, laø nghieäp voâ cuøng heøn haï, laø haïnh cuûa phaøm phu’. Ñaây laø noùi veà moät cöïc ñoan. ‘Cuõng ñöøng mong caàu töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng töông öng vôùi nghóa’. Ñaây laø noùi veà moät cöïc ñoan nöõa. Do bôûi söï kieän naøy maø noùi ‘Ñöøng neân mong caàu duïc laïc, laø

1. Töông ñöông Paøli, M.139. Araòavibhanga-sutta. 2. Baø-kì-saáu Paøli: Bhaggesu, giöõa nhöõng ngöôøi Bhagga, teân moät boä toäc. Nhöng, baûn Paøli töông ñöông: Phaät truù ôû Saøvatthi. 3. Kieám-ma-saét-ñaøm, moät ñoâ aáp cuûa Caâu-laâu xem cht.2,3 kinh soá 10. 4. Haùn: maïc caàu duïc laïc Paøli: na kaømasukham anuyuójeyya, chôù ñam meâ khoaùi luïc duïc tình. 5. Haùn: cöïc haï tieän nghieäp Paøli: hìnaö gammaö, thaáp heøn vaø ñeâ tieän. Trong baûn Haùn, gamma (ñeâ tieän) coù leõ ñöôïc ñoïc laø kamma: nghieäp. 6. Voâ nghóa töông öng, Paøli: amatthasamhita, khoâng lieân heä ñeán muïc ñích. 7. Haùn: quyeát ñònh ö teà (coù baûn cheùp laø trai). Paøli: sukhavinicchayam, söï phaùn xeùt veà laïc. 8. Ñaïo thuyeát baûn Cao-li cheùp Toáng-Nguyeân-Minh cheùp Paøli: raho-vaødaö, noùi chuyeän bí maät, noùi leùn. 9. Haùn: teà haïn thuyeát Paøli: ataramaøno

bhaøseyya na taramaøno, noùi thong thaû, ñöøng nhanh quaù. 10. Haùn: tuøy quoác tuïc phaùp Paøli: janapadaniruttiö naøbhinivesyya, ñöøng coá chaáp ñòa phöông ngöõ.

nghieäp voâ cuøng heøn haï, laø haïnh cuûa phaøm phu. Cuõng ñöøng mong caàu töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng töông öng vôùi nghóa.’ “‘Xa lìa hai cöïc ñoan naøy thì coù trung ñaïo, taùc thaønh con maét, taùc thaønh trí töï taïi, taùc thaønh ñònh, ñöa ñeán trí, ñöa ñeán giaùc ngoä, ñöa ñeán Nieát-baøn’. Vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nhöõng nguyeân nhaân naøo? ÔÛ ñaây, Thaùnh ñaïo taùm chi, töø chaùnh kieán cho ñeán chaùnh ñònh, goïi laø taùm. Do bôûi söï kieän naøy maø noùi ‘Xa lìa hai cöïc ñoan naøy thì coù trung ñaïo, taùc thaønh con maét, taùc thaønh trí töï taïi, taùc thaønh ñònh, ñöa ñeán trí, ñöa ñeán giaùc ngoä, ñöa ñeán Nieát- baøn.’ “‘Coù taùn thaùn, coù chæ trích vaø coù söï khoâng taùn thaùn, khoâng chæ trích maø chæ thuyeát phaùp’. Vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân naøo? Sao goïi laø taùn thaùn, sao goïi laø chæ trích maø khoâng noùi phaùp? ‘Neáu laïc coù töông öng vôùi duïc, cuøng ñi vôùi hyû, laø nghieäp raát heøn haï, laø haïnh cuûa phaøm phu; phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh. Vò aáy bieát ñieàu ñoù roài, töï chæ trích mình11. Vì sao? Vì duïc laø voâ thöôøng, laø khoå, laø phaùp hoaïi dieät. Do bieát duïc laø voâ thöôøng cho neân phaùp aáy nhaát thieát coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh’. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu naøy cho neân töï chæ trích mình. “‘Töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng töông öng vôùi nghóa. Phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, laø taø haïnh’.Vò aáy bieát ñieàu ñoù roài, töï chæ trích mình. Vì sao? Vì Sa-moân Phaïm-chí kia sôï haõi söï khoå neân caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, töø boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo. Nhöng Sa-moân Phaïm-chí naøy laïi oâm caùi khoå naøy nöõa, cho neân hoï nhaát thieát coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu naøy cho neân töï chæ trích mình. “‘Keát söû höõu12 khoâng ñöôïc ñoaïn taän; phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, laø taø haïnh’. Vò aáy bieát ñieàu ñoù roài, töï chæ trích mình. Vì sao? Vì neáu ngöôøi naøo keát söû höõu khoâng ñoaïn taän thì söï höõu kia cuõng khoâng bò ñoaïn taän, cho neân ngöôøi ñoù nhaát thieát coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, laø taø haïnh’. Vò aáy bieát ñieàu ñoù roài, töï chæ trích mình. Vì sao? Vì neáu ngöôøi naøo keát söû höõu ñoaïn taän thì söï höõu kia cuõng bò ñoaïn taän, cho neân ngöôøi ñoù nhaát thieát coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu naøy cho neân töï chæ trích mình. “‘Keát söû höõu ñaõ ñoaïn taän; phaùp naøy khoâng coù khoå, khoâng phieàn lao, khoâng nhieät naõo, khoâng öu saàu, chaùnh haïnh’. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu naøy roài, töï taùn thaùn. Vì sao? Vì neáu ngöôøi naøo keát söû höõu ñoaïn taän thì söï höõu kia cuõng bò ñoaïn taän, cho neân ngöôøi ñoù nhaát thieát khoâng khoå, khoâng phieàn lao, khoâng nhieät naõo, khoâng öu saàu, laø chaùnh haïnh. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu ñoù, cho neân töï taùn thaùn. “‘Khoâng mong caàu söï laïc beân trong; phaùp aáy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh’. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài, töï chæ trích mình. Vì sao? Vì neáu ngöôøi naøo khoâng mong caàu söï laïc beân trong, cuõng khoâng caàu beân trong, cho neân ngöôøi ñoù nhaát thieát coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài, töï chæ trích mình. “‘Mong caàu söï laïc beân

trong; phaùp naøy khoâng coù khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, laø chaùnh haïnh'. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài, töï taùn thaùn. Vì sao? Vì neáu ngöôøi naøo mong caàu söï laïc beân trong, thì cuõng mong caàu beân trong. Cho neân ngöôøi ñoù khoâng coù khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, laø chaùnh haïnh. Vò aáy bieát ñieàu ñoù cho neân töï taùn thaùn. "Nhö vaäy goïi laø 'Coù taùn thaùn, coù chæ trích maø khoâng thuyeát phaùp. Khoâng taùn thaùn,

11.

Paøli: iti vadaö itth' eke apasaødeti, vò aáy chæ trích moät soá ngöôøi baèng lôøi leõ nhö vaäy.

12.

Höõu keát Paøli: bhava-saöyojana.

khoâng chæ trích maø thuyeát phaùp'. "Theá naøo laø 'Khoâng taùn thaùn, khoâng chæ trích maø thuyeát phaùp'? 'Neáu coù laïc töông öng vôùi duïc, cuøng ñi vôùi hyû, laø nghieäp raát heøn haï, laø haïnh cuûa phaøm phu, thì phaùp aáy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh'. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài lieàn thuyeát phaùp. Vì sao? Vò aáy khoâng noùi nhö vaày, 'Duïc laø voâ thöôøng, laø khoå, laø phaùp hoaïi dieät'. Vò aáy ñaõ bieát duïc laø voâ thöôøng cho neân nhaát thieát phaùp aáy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh. Khoâng thaáu ñaït phaùp naøy chæ coù phaùp khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, taø haïnh. Vò aáy bieát ñieàu ñoù cho neân thuyeát phaùp. "'Töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng töông öng vôùi nghóa; phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh'. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài, lieàn noùi phaùp. Vì sao vaäy? Vò aáy khoâng noùi nhö vaày, 'Töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng töông öng vôùi nghóa; phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh'. Khoâng thaáu ñaït phaùp naøy, chæ coù phaùp khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh. Vò aáy bieát ñieàu ñoù cho neân thuyeát phaùp'. "'Keát söû höõu khoâng ñöôïc ñoaïn taän; phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, laø taø haïnh'. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài lieàn thuyeát phaùp. Vì sao vaäy? Vò aáy khoâng noùi nhö vaày, 'Neáu ngöôøi naøo keát söû höõu khoâng ñoaïn taän thì söï höõu kia cuõng khoâng ñoaïn taän, cho neân ngöôøi aáy nhaát ñònh phaûi khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh'. Khoâng thaáu suoát phaùp naøy, chæ coù phaùp khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù buoàn raàu, laø taø haïnh. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu ñoù cho neân thuyeát phaùp. "'Keát söû höõu ñaõ ñoaïn taän; phaùp naøy khoâng coù khoå, khoâng phieàn lao, khoâng nhieät naõo, khoâng öu saàu, chaùnh haïnh'. Vò aáy ñaõ bieát ñieàu naøy roài, lieàn noùi phaùp. Vì sao? Vò aáy khoâng noùi nhö vaày, 'Neáu ngöôøi naøo keát söû höõu ñaõ ñoaïn taän thì söï höõu kia cuõng ñoaïn taän, cho neân ngöôøi aáy nhaát thieát khoâng coù khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh'. Khoâng thaáu ñaït phaùp naøy chæ coù phaùp khoâng khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh. Vò

aáy bieát ñieàu ñoù cho neân thuyeát phaùp. “‘Khoâng mong caàu söï laïc beân trong; phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh’. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài lieàn thuyeát phaùp. Vì sao vaäy? Vò aáy khoâng noùi nhö vaày, ‘Neáu ngöôøi naøo khoâng mong caàu söï laïc beân trong thì cuõng khoâng mong caàu beân trong, cho neân ngöôøi aáy nhaát thieát coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh’. Khoâng thaáu ñaït phaùp naøy, chæ coù phaùp khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh. Vò aáy bieát ñieàu ñoù cho neân thuyeát phaùp. “‘Mong caàu söï laïc beân trong; phaùp naøy khoâng coù khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh’. Vò aáy bieát ñieàu naøy roài lieàn thuyeát phaùp. Vì sao vaäy? Vò aáy khoâng noùi nhö vaày, ‘Neáu ngöôøi naøo coù mong caàu söï laïc beân trong, thì cuõng mong caàu beân trong cho neân ngöôøi ñoù nhaát thieát khoâng coù khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh’. Khoâng thaáu ñaït phaùp naøy, chæ coù phaùp khoâng khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh. Vò aáy bieát ñieàu ñoù cho neân thuyeát phaùp. “Nhö vaäy laø ‘khoâng taùn thaùn, khoâng chæ trích maø thuyeát phaùp’. Vaán ñeà ñoù ñöôïc noùi vôùi nguyeân nhaân nhö vaäy. “‘Quyeát ñònh ñuùng möùc, vaø sau khi ñaõ bieát quyeát ñònh, haõy mong caàu söï laïc naøo ñaõ coù beân trong’. Vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân naøo? “Coù söï laïc khoâng phaûi söï laïc cuûa baäc Thaùnh, maø laø laïc cuûa phaøm phu, laø goác cuûa

beänh, laø goác cuûa ung nhoït, goác cuûa muõi teân chaâm chích, coù thöùc aên13, coù soáng cheát, khoâng ñaùng tu, khoâng ñaùng taäp, khoâng ñaùng phaùt trieån. Ta noùi ñieàu aáy khoâng ñaùng tu taäp. “Coù söï laïc cuûa baäc Thaùnh, laø söï laïc cuûa voâ duïc, söï laïc cuûa ly duïc, söï laïc cuûa tòch tónh, laø laïc cuûa chaùnh giaùc, khoâng coù thöùc aên, khoâng coù soáng cheát, neân tu, neân taäp, neân phaùt trieån. Ta noùi ñieàu aáy neân tu ñöôïc vaäy. “Sao goïi laø ‘Coù söï laïc khoâng phaûi laø Thaùnh laïc maø laø phaøm phu laïc, laø goác cuûa beänh, laø goác cuûa ung nhoït, goác cuûa muõi teân chaâm chích, coù thöùc aên, coù soáng cheát, khoâng neân tu, khoâng neân taäp, khoâng neân phaùt trieån. Ta noùi ñieàu aáy khoâng neân tu taäp’? Neáu do naêm coâng ñöùc cuûa duïc maø sanh hyû, sanh laïc, thì söï laïc aáy laø laïc cuûa phaøm phu, khoâng phaûi laø laïc cuûa baäc Thaùnh, laø goác cuûa beänh, laø goác cuûa ung nhoït, goác cuûa muõi teân chaâm chích, coù thöùc aên, coù soáng cheát, khoâng neân tu, khoâng neân taäp, khoâng neân phaùt trieån. Ta noùi ñieàu aáy khoâng neân tu taäp vaäy. “Sao goïi laø ‘Coù söï laïc cuûa baäc Thaùnh, laø laïc cuûa voâ duïc, laø laïc cuûa ly duïc, laïc cuûa tòch tónh, laø laïc cuûa chaùnh giaùc, khoâng coù aên, khoâng coù soáng cheát, neân tu neân taäp, neân phaùt trieån. Ta noùi ñieàu aáy neân tu vaäy’. Neáu coù Tyø-kheo naøo ly duïc, ly aùc baát thieän phaùp, cho ñeán chöùng ñeä töù thieàn, thaønh töïu an truï. Söï laïc naøy laø laïc cuûa baäc Thaùnh, söï laïc cuûa voâ duïc, laø laïc cuûa ly duïc, laïc cuûa tòch tónh, laø laïc cuûa chaùnh giaùc, khoâng coù thöùc aên, khoâng coù soáng cheát, neân tu neân taäp, neân phaùt trieån. Ta noùi ñieàu aáy neân tu vaäy. “‘Quyeát ñònh ñuùng möùc, sau khi ñaõ bieát quyeát

ñònh haõy mong caàu söï laïc naøo ñaõ coù beân trong’. Vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân nhö vaäy. “‘Khoâng neân noùi lôøi aùm chæ, cuõng khoâng neân ñoái maët taùn thaùn’, vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân naøo? “Coù lôøi noùi aùm chæ maø khoâng chaân thaät, hö doái, khoâng töông öng vôùi nghóa14. Cuõng coù lôøi noùi aùm chæ maø chaân thaät, khoâng hö voïng, töông öng vôùi nghóa. Trong naøy neáu coù lôøi noùi aùm chæ maø khoâng chaân thaät, hö voïng, khoâng töông öng vôùi nghóa, nhaát ñònh khoâng noùi nhöõng lôøi nhö vaäy. Trong naøy neáu coù lôøi noùi aùm chæ maø chaân thaät, khoâng hö voïng, khoâng töông öng vôùi cöùu caùnh, cuõng haõy hoïc ñöøng noùi nhö vaäy. ÔÛ ñaây neáu coù lôøi noùi aùm chæ chaân thaät, khoâng hö voïng, töông öng vôùi nghóa thì haõy neân bieát thôøi, chaùnh trí, chaùnh nieäm ñeå cho thaønh töïu lôøi noùi aáy. “Nhö vaäy, ‘Ñöøng noùi lôøi aùm chæ, cuõng ñöøng ñoái maët khen ngôïi’, vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân nhö vaäy. “‘Noùi vöøa phaûi, chöù ñöøng quaù giôùi haïn’, vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân naøo? “Noùi quaù giôùi haïn thì thaân phieàn nhoïc, nieäm hay queân, taâm meät moûi, tieáng bò hö maø höôùng ñeán trí thì khoâng ñöôïc töï taïi 15. Noùi vöøa phaûi thì thaân khoâng phieàn nhoïc, nieäm khoâng öa queân, taâm khoâng meät moûi, tieáng noùi khoâng bò hö, höôùng ñeán trí thì ñöôïc töï taïi. “‘Noùi vöøa phaûi, ñöøng noùi quaù giôùi haïn’, vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân nhö vaäy. “‘Tuøy theo phong tuïc ñòa phöông, ñöøng noùi thò, ñöøng noùi phi’, vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân naøo? Theá naøo laø thò vaø phi tuøy theo phong tuïc ñòa phöông? Ñòa phöông naøy, nhaân gian naøy, söï vieäc naøy, hoaëc noùi laø ‘caùi chaäu’, hoaëc noùi laø ‘caùi

13.

Höõu thöïc töùc laø coù yeáu toá laøm ñieàu kieän; xem kinh “Thöïc” soá 52.

14.

Xem cht.6 treân.

15.

Nghóa laø, noùi nhanh quaù, ngöôøi nghe khoâng kòp hieåu.

khay’, hoaëc noùi laø ‘caùi oâ’, hoaëc noùi laø ‘caùi cheùn’, hoaëc noùi laø ‘ñoà ñaïc’; hay noùi laø caùi khay, hay noùi laø caùi oâ, hay noùi laø caùi cheùn, hay noùi laø ñoà ñaïc; moãi nôi tuøy theo khaû naêng maø noùi moät möïc raèng, ‘Ñaây laø söï thöïc, ngoaøi ra laø laùo caû’. Nhö vaäy, ñoù laø tuøy theo phong tuïc ñòa phöông maø noùi thò hay phi vaäy. “Sao goïi laø ‘Tuøy phong tuïc ñòa phöông, khoâng thò khoâng phi’? Ñòa phöông naøy, nhaân gian naøy, söï vieäc naøy, hoaëc noùi laø ‘caùi chaäu’, hoaëc noùi laø ‘caùi khay’, hoaëc noùi laø ‘caùi oâ ’ hoaëc noùi laø ‘caùi cheùn’, hoaëc noùi laø ‘ñoà ñaïc’, vaø ôû ñòa phöông kia, nhaân gian kia, söï vieäc kia, hoaëc noùi laø ‘caùi chaäu’, hoaëc noùi laø ‘caùi khay’, hoaëc noùi laø ‘caùi oâ’, hoaëc noùi laø ‘caùi cheùn’, hoaëc noùi laø ‘ñoà ñaïc’. Vôùi söï vieäc naøy hay söï vieäc kia, khoâng tuøy khaû naêng, khoâng noùi vôùi moät möïc raèng ‘Ñaây laø söï thaät, ngoaøi ra ñeàu laùo caû’, nhö vaäy laø tuøy phong tuïc ñòa phöông khoâng noùi thò khoâng noùi phi. “‘Tuøy phong tuïc ñòa phöông, ñöøng noùi thò, ñöøng noùi phi’, vaán ñeà naøy ñöôïc noùi leân vôùi nguyeân nhaân nhö vaäy. “‘Phaùp höõu traùnh vaø phaùp voâ traùnh’.

Sao goïi laø phaùp höõu traùnh? Neáu coù laïc töông öng vôùi duïc, cuøng ñi vôùi, laø nghieäp raát heøn haï, laø haïnh phaøm phu, phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän gì maø phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø höõu traùnh. Neáu töï thaân khoå haïnh, raát khoå, khoâng phaûi chaùnh haïnh, khoâng töông öng vôùi nghóa, thì phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø höõu traùnh. Xa lìa hai cöïc ñoan aáy, coù trung ñaïo, taùc thaønh con maét, taùc thaønh trí töï taïi, thaønh ñònh, ñöa ñeán trí tueä, ñöa ñeán giaùc ngoä vaø Nieát-baøn, phaùp naøy laø voâ traùnh. “Vì nhöõng söï kieän naøo maø phaùp naøy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng phieàn lao, khoâng nhieät naõo, khoâng öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø voâ traùnh. Keát söû höõu maø khoâng ñoaïn taän, phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø höõu traùnh? Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø höõu traùnh. “Keát söû höõu dieät taän, phaùp naøy laø voâ traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng phieàn lao, khoâng nhieät naõo, khoâng öu saàu, thuoäc chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy khoâng tranh chaáp, khoâng mong caàu noäi laïc. “Khoâng caàu noäi laïc, phaùp aáy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø goïi phaùp aáy laø höõu traùnh? Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, neân noùi phaùp naøy laø höõu traùnh. “Mong caàu ôû noäi laïc, phaùp naøy laø voâ traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng phieàn lao, khoâng nhieät naõo, khoâng öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø voâ traùnh. “Trong ñoù, neáu coù söï laïc naøo khoâng phaûi laø Thaùnh laïc maø laø phaøm phu laïc, laø goác cuûa beänh, goác cuûa ung nhoït, goác cuûa muõi teân chaâm chích, coù thöùc aên, coù soáng cheát, khoâng neân tu, khoâng neân taäp, khoâng neân phaùt trieån. Ta noùi phaùp aáy khoâng neân tu. Phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø höõu traùnh? Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø höõu traùnh. “Trong ñoù neáu coù söï laïc naøo laø laïc cuûa baäc Thaùnh, söï laïc naøo cuûa voâ duïc, laïc do ly duïc, laïc cuûa tòch tònh, cuûa chaùnh giaùc, khoâng thöùc aên, khoâng coù soáng cheát, neân tu neân taäp, neân phaùt trieån. Ta noùi phaùp aáy neân tu, phaùp naøy laø phaùp voâ traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo

maø noùi phaùp naøy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø voâ traùnh. “Trong ñoù neáu coù lôøi noùi aùm chæ maø khoâng chaân thaät, doái laùo, khoâng töông öng vôùi cöùu caùnh, phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø höõu traùnh? Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho

neân noùi phaùp naøy laø höõu traùnh. “Trong ñoù, neáu coù lôøi cheâ bai sau löng maø chaân thaät, khoâng doái laùo, töông öng vôùi cöùu caùnh, phaùp aáy laø voâ traùnh. Vì söï kieän naøo maø noùi phaùp aáy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø voâ traùnh. “Khoâng noùi vöøa phaûi. phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø höõu traùnh? Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø tranh chaáp. “Noùi vöøa phaûi, phaùp naøy laø voâ traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø voâ traùnh. “Thò vaø phi theo phong tuïc ñòa phöông, phaùp naøy laø höõu traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø höõu traùnh? Vì phaùp naøy coù khoå, coù phieàn lao, coù nhieät naõo, coù öu saàu, thuoäc veà taø haïnh, cho neân phaùp naøy coù tranh chaáp. “Tuøy phong tuïc ñòa phöông, khoâng noùi thò khoâng noùi phi, phaùp naøy laø voâ traùnh. Vì nhöõng söï kieän naøo maø noùi phaùp naøy laø voâ traùnh? Vì phaùp naøy khoâng khoå, khoâng coù phieàn lao, khoâng coù nhieät naõo, khoâng coù öu saàu, thuoäc veà chaùnh haïnh, cho neân noùi phaùp naøy laø voâ traùnh. “Ñoù goïi laø traùnh phaùp. Caùc ngöôi neân bieát phaùp traùnh vaø phaùp voâ traùnh. Ñaõ bieát phaùp traùnh vaø phaùp voâ traùnh thì neân xaû boû phaùp traùnh, tu taäp phaùp voâ traùnh. Caùc ngöôi caàn phaûi hoïc nhö vaäy. “Nhö vaäy thieän nam töû Tu-boà-ñeà16 do ñaïo voâ traùnh17 maø veà sau bieát ñöôïc phaùp nhö phaùp18”. Bieát phaùp Nhö chôn thaät Tu-boà-ñeà thuyeát keä Thöïc haønh chôn khoâng naøy Boû ñaây, truï tòch tònh. Phaät thuyeát nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

16.

Tu-boà-ñeà Paøli: Subhuøti.

17.

Voâ traùnh ñaïo

18.

Paøli: Subhuøti ca pana, bhikkhave, kulaputto araòapaæipadaö paæipanno, thieän nam töû Tu-boà-ñeà laø ngöôøi thöïc haønh con ñöôøng voâ traùnh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.